

MODEL OF METHODOLOGICAL ALGORITHM FOR MULTILINGUAL LEARNING

Abstract: Multilingualism is a musical-sound environment made up of different intervals that form multi-lingual tissue. We will offer a model of a methodical algorithm for learning the lightest forms of polyphonic polyglot, developed and experimented in the solfeggic learning practice. These forms of work, besides participating in the realization of the methodological goal, serve to check the activity of students' musical abilities, the level of development of their musical hearing and last but not least their ability to participate in the creative activities.

Author information:

Margarita Gencheva

Assoc. Prof. Dr.

Department of Music Aesthetics,
Music Education and Performing
At Konstantin Preslavski - Shumen Universiti

✉ m.gencheva@shu.bg

🌐 Bulgaria

Keywords:

methodical algorithm, polyphonic polyglot

Изучаването на многогласа е сложен и продължителен музикален процес. Многогласието е музикално-звукова среда, изградена от различни интервалови съчетания, образуващи многогласната тъкан. Нещо повече. Особено важно в практическата дейност е да работиме върху осъзнаване на ладово-интонационните качества на всеки интервал, за съотношенията му към други интервали и участието му в състава на различни функционални акорди.

Основна заслуга за успешното изучаване на многогласието имат проявленията на музикалните способности. Диференцираното възприемане на отделните мелодични линии е основна задача на усета за многогласие, проявяващ се чрез активността на музикалноруховите представи по отношение на мелодическото развитие на звуковата тъкан. Точното интонационно и метроритмично възпроизвеждане на музикално-звуковия комплекс са зависими от проявленията на ладовия и метроритмичния усет. Наблюдението, определянето и изпълнението на интерваловите съзвучия между двойка гласове е подчинено на интерваловия усет. Не на последно място музикалната памет стимулира и подпомага по-продължителното задържане в съзнанието на разработени и изучени елементи и музикално-звукови еталони, които при необходимост могат да се възстановят.

За да спазим хронологията при усвояване на музикалните явления, предвид обстоятелството че полифонно-хармоничният тип многогласие исторически предхожда хомофонно-хармоничния ще предложим модел на методически алгоритъм за усвояване на най-леките форми на полифоничен многоглас, разработен и експериментиран в учебната практика по солфеж със студенти от специалност „Педагогика на обучението по музика”.

Предвид на това, че слуховият анализ предхожда всяка музикална дейност и тук той участва при дешифриране на различни компоненти на музикалното построение. Методическият алгоритъм за изучаване на многогласието предлагаме да започва с:

1. Усвояване на двуглас с бурдониращ глас.

Използваме следните форми на работа:

◆ анализ на интерваловите съотношения изграждащи хоризонталната графика на музикално построение;

- ◆ анализ на интерваловите съотношения изграждащи вертикалната графика на музикално построение;
- ◆ вокално възпроизвеждане на мелодиката на орнаментиращия глас на фона на инструментално звучащ бурдониращ глас;
- ◆ вокално възпроизвеждане на бурдониращият глас на фона на инструментално звучаща мелодика;
- ◆ двугласно вокално възпроизвеждане на музикалното построение;
- ◆ записване на музикалното построение като диктовка в оригиналната тоналност;
- ◆ транспониране чрез солфежиране на двугласното построение в тоналности до два знака;
- ◆ записване на музикалното построение като диктовка в транспонирана тоналност до два знака;

◆ запаметяване на музикалното построение в оригиналната и транспонираната тоналност. За усвояване на този тип многогласие използваме инструктивни упражнения и модели от учебната литература, напр. (А.Диамандиев „Метод за възпитаване на музикален слух върху български народни интонации и метроритми”).

2. Имитационен двуглас. В учебната практика този тип многогласие изучаваме чрез разработване на канон. И тук работата се предхожда от:

- ◆ анализ на мелодическите линии на каноничното построение – мелодическо движение, характерни интонационни ходове;
- ◆ откриване на интервала на имитацията;
- ◆ визуално наблюдаване и анализ на вертикалната конструкция на построението – интервалови съотношения между двойката гласове;

След ритмичен прочит на всеки глас възпроизвеждането на имитационния двуглас продължава с:

- ◆ вокално възпроизвеждане на всеки глас;
- ◆ вокално възпроизвеждане на единия глас, инструментално на другия;
- ◆ вокално възпроизвеждане, по двойки, на двата гласа;
- ◆ възпроизвеждане наум и на глас поотделно на всяка мелодия;
- ◆ възпроизвеждане наум и на глас хармонично на двете мелодии;
- ◆ запаметяване на мелодическата линия на гласовете на кратък откъс от канона;
- ◆ разказване по памет на хоризонталната конструкция на мелодическата и метроритмическата организация на гласовете на същия откъс от последованието;
- ◆ разказване по памет на вертикалната конструкция на мелодическата и метроритмическата организация на гласовете на същия откъс от последованието;
- ◆ записване по памет на откъса на последованието в оригиналната тоналност;
- ◆ записване на същия откъс от последованието, като музикална диктовка, но в транспонирана тоналност до два знака.
- ◆ двугласно вокално възпроизвеждане в транспонираната тоналност.

1. Озвучаване на полифоничен двуглас по зададена метроритмична схема (записана на дъската) и диктувани от преподавателя тонови имена в тоналности до два знака.

- ◆ вокално озвучаване на диктуван с тонови имена първи глас, при звучене на пианото на втори (със следене на зададената ритмика);
- ◆ вокално озвучаване на диктуван с тонови имена втори глас, при звучене на пианото на първи (със следене на зададената ритмика);

При всички форми на работа, при които участва музикалният инструмент, слухът има реална опора в абсолютната височина на тоновете възпроизведени от него.

- ◆ вокално озвучаване на диктувани нисък и висок глас (със следене на зададената ритмика).

При вокално възпроизвеждане на двата гласа слухът разчита на активността на ладовия усет по отношение на точната интонация и на метроритмичния усет за точно възпроизвеждане на метроритмичната схема.

Освен, че са успешни при усвояване на многогласа, тези упражнения стимулират въображението на студентите и предоставят възможност за изява на творческите им способности. Ако отначало диктуването на тоновете имена и свиренето на съответния глас се извършва от преподавателя, след това тези две дейности се поверяват на студенти – единият диктува, другият свири, а групата солфежира.

С творчески характер е и следващата форма на работа:

2. Озвучаване на полифоничен двуглас по степеното помагало.

Тази форма за усвояване на двугласа се прилага при работа по двойки. Преподавателят показва по степеното помагало – с лява ръка нисък, а с дясна висок глас. Движението или задържането на ръката върху дадена степен сигнализира за тоновата трайност, която студентите много точно съблюдают, за да не се наруши метроритмичната стройност на зададеното построение, още повече че свързването на представата за ладовата степен с представата за тоновата височина е изключително важен момент, който трябва да протече много бързо и адекватно, за да се назове точното тоново име и да се възпроизведе точната тонова височина. Тук се свързват визуалната, гласово-двигателната и слуховата представи, като наред с това се затвърдява връзката със съответните тонови имена.

И тук е активно творческото участие на студентите. Студент показва двата гласа по степеното помагало. Неговата роля е изключително отговорна, тъй като той едновременно следи:

- ♦ точното мелодико-интервалово възпроизвеждане т.е. следи връзката ладова степен – мелодичен интервал и точно хармонико-интервалово възпроизвеждане т.е. ладови степени – хармоничен интервал;

- ♦ точното интонационно възпроизвеждане в хоризонтал;

- ♦ точно интонационно възпроизвеждане във вертикал;

- ♦ точно възпроизвеждане на метроритмическата организация в хоризонтал и във вертикал;

Експериментирани в обучението по солфеж тези форми на работа освен, че участват в реализиране на методическата цел, служат за проверка на активността на музикалните способности на студентите, нивото на развитие на музикалния им слух и не последно място възможностите им за участие в творческите дейности.

References:

1. Gencheva M. (2016) Roliata na mnogoglasieto za razvitie na muzikalnia sluh (The role of multilingual development of musical hearing)
2. Diamandiev A. (1976) Metod za vazpitanie na muzikalnia sluh varhu balgarski narodni intonaziii i .metroritmi (Method for the education of musical rumors on Bulgarian folk intonations and metroitms)